

Význam kultúrnych ciest – certifikované cesty Rady Európy

Mária Tajtáková, doc. Mgr. art. Ing., PhD.

VYSOKÁ ŠKOLA
MANAŽMENTU

CityUniversity
of Seattle

KONFERENCIA

Kultúrne cesty na Slovensku

28. november 2023

Kultúrna cesta

- **Kultúrna cesta** – spája viacero atrakcií a lokalít kultúrneho dedičstva do unikátneho turistického produktu pomocou spoločnej témy.
- Jedinečný príbeh – korene, dávna i nedávna história, náboženstvo, osobnosti, lokality, architektúra, umenie, tradície a pod.
- **Certifikovaná kultúrna cesta Rady Európy** – zvláštna kategória, musí splniť viacero kritérií a prejsť certifikačným procesom.

Kultúrne cesty Rady Európy

- **1987** – Vznik programu „Kultúrne cesty Rady Európy“
- **1998** – Európsky inštitút kultúrnych ciest
- **2010** – Rozšírená čiastková dohoda o kultúrnych cestách (EPA) – SR člen od roku 2014
- **2017** – Routes4U, spoločný program Rady Európy a EÚ „Posilnenie regionálneho rozvoja prostredníctvom nadnárodných kultúrnych ciest, politík a postupov v oblasti kultúrneho dedičstva v štyroch makroregiónoch EÚ“.

Cultural route
of the Council of Europe
Itinéraire culturel
du Conseil de l'Europe

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Kultúrne cesty Rady Európy

- Vyše 45 certifikovaných kultúrnych ciest Rady Európy
- Prvá certifikovaná cesta – Santiago de Compostela (1987)
- SR – 5 certifikovaných kultúrnych ciest – ako partner
- SR – Dunajský makroregión (Routes4U)

Kultúrne cesty Rady Európy

Dokumenty definujúce kritéria a pravidlá
pre rozvoj **Kultúrnych ciest Rady Európy** – 2 rezolúcie:

- CM/Res(2013)66
- CM/Res(2013)67

„Projekt spolupráce v oblasti kultúrneho dedičstva, vzdelávania a cestovného ruchu zameraný na rozvoj a propagáciu trasy alebo série trás založených na historickom a kultúrnom podklade, osobnosti alebo fenoméne s nadnárodným významom, ktorý je zásadný pre pochopenie a rešpektovanie spoločných európskych hodnôt“ (Rezolúcia CM/Res(2013)66)

Kritériá pre kultúrne cesty Rady Európy

- Európska téma
- Minimálne 3 subjekty z rôznych európskych krajín
- Nadnárodná sieť s právnou subjektivitou
- Spája prvky hmotného a nehmotného kultúrneho dedičstva spoločné pre viaceré krajiny a predstavujúce európske hodnoty, odkazuje na prírodné dedičstvo (kultúrna krajina)
- Rozvíjajú požadované témy (CM/Res(2013)66, CM/Res(2013)67)
- Demokratický a participatívny manažment – všetci partneri sa rovnako podieľajú na rozvoji cesty

Typy kultúrnych ciest Rady Európy

V závislosti od geografického rozloženia kultúrneho dedičstva
– 3 typy trás:

- **Lineárne** – historické pútnické cesty, napr. Santiago de Compostela.
- **Retikulárne** – s geograficky oddelenými prvkami tvoriace tematický celok, napr. TRANSROMANICA.
- **Územné** – zahŕňajú územia predstavujúce jednu spoločnú tému alebo charakter, napr. Dunajská vínná cesta.

Ako sa stať kultúrnou cestou Rady Európy?

- **Príprava kultúrnej cesty na certifikáciu:**

Krok 1: Definujte spoločnú európsku tému

Krok 2: Identifikujte prvky kultúrneho dedičstva – typ cesty

Krok 3: Vytvorte európsku sieť s právnou subjektivitou

Krok 4: Naplánujte si spoločné aktivity

- Spolupráca vo výskume a vývoji
- Posilnenie pamäti, histórie a európskeho kultúrneho dedičstva
- Kultúrne a vzdelávacie výmeny pre mladých Európanov
- Súčasné kultúrne a umelecké aktivity
- Kultúrny cestovný ruch a trvalo udržateľný rozvoj

Krok 5: Vytvorte spoločnú viditeľnosť / marketing a branding

- **Certifikačný proces: 10 mesiacov – začína v júli**

Kultúrne cesty Rady Európy na Slovensku

Cesta sv. Martina z Tours (2005)

- Prepája veľké európske mestá, ktoré majú významné architektonické kultúrne dedičstvo spojené s kultom svätého Martina z Tours.
- 12 krajín: Francúzsko, Rakúsko, Belgicko Chorvátsko, Nemecko, Maďarsko, Taliansko, Luxembursko, Holandsko, Slovensko, Slovinsko, Poľsko.
- Téma – sv. Martin z Tours
- Zameranie – história, architektúra, kresťanstvo
- Lokality v SR – Bratislava
- Atrakcie v SR – Dóm sv. Martina (vysv. 1452)

VIA
SANCTI
MARTINI

FÉDÉRATION EUROPÉENNE
CENTRE CULTUREL
SAINT MARTIN

TRANSROMANICA (2007)

- Spája spoločné románske kultúrne dedičstvo (katedrály, kláštory, kostoly a hrady), ktoré od konca 10. storočia po 300 rokov formovalo architektonickú podobu Európy.
- 10 krajín: Nemecko, Rakúsko, Portugalsko, Španielsko, Francúzsko, Taliansko, Slovensko, Chorvátsko, Srbsko, Rumunsko.
- Téma – románsky štýl / prvý významný medzinárodný architektonický štýl stredovekej Európy.
- Zameranie – architektúra
 - Lokality v SR – Nitriansky a Prešovský kraj
 - Atrakcie v SR – Kostol Panny Márie Nanebovzatej v Diakovciach, Kostol Panny Márie v obci Bíňa, Katedrála sv. v Spišskej Kapitule.

TRANSROMANICA

The Romanesque Routes of European Heritage

Cesta Železnej opony(2019)

- Diaľková cykloturistická trasa mapujúcu bývalú hranicu medzi Východom a Západom (Železná opona) od Barentsovho mora na severe Európy až po Čierne more na jej juhu – dĺžka 9.950 km.
- Súčasť siete diaľkových cyklistických trás naprieč Európou – EuroVelo – č. 13 / Iron Curtain Trail.
- 14 krajín: Belgicko, Nemecko, Rakúsko, Fínsko, Nórsko, Poľsko, Česká republika, Slovensko, Maďarsko, Srbsko, Chorvátsko, Slovinsko, Grécko, Turecko.
- Téma – politická história Európy 20. storočia
- Zameranie – moderná história, cykloturistika
 - Lokality v SR – Bratislavský a Trnavský kraj
 - Atrakcie v SR – pohraničie s Rakúskom, 90 km

IRON CURTAIN TRAIL

Cyrilo-metodská cesta (2021)

- Príbeh Veľkomoravskej misie solúnskych bratov Konštantína (Cyrila) a Metoda v 9. storočí, ktorí položili základy kultúry Slovanov.
- 8 krajín: Česká republika, Slovensko, Maďarsko, Bulharsko, Grécko, Chorvátsko, Slovinsko, Taliansko.
- Téma – Kultúrne korene Slovanov
- Zameranie – história, jazyk, písmo, kresťanstvo
- Lokality v SR – Bratislavský, Trnavský, Nitriansky, Trenčiansky a Žilinský kraj
- Atrakcie v SR – početné stavby a lokality z čias Veľkej Moravy, ako aj neskorších období uctievané si dedičstvo Cyrila a Metoda.

Cesta historických kaviarní (2022)

- Mapuje rozkvet kaviarenskej kultúry v 18. až 20. storočí
- 15 krajín: Grécko, Rakúsko, Belgicko, Česká republika, Dánsko, Francúzsko, Maďarsko, Taliansko, Malta, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko, Španielsko, Švajčiarsko a Turecko.
- Téma – rozmach spotreby kávy v Európe, vznik jedinečných historických kaviarní
- Zameranie – história, architektúra, gastronómia
- Lokality v SR – Bratislava
- Atrakcie v SR – Kaviareň Štefánka (1904)

ZÁVER

Prečo sa stať Kultúrnou cestou Rady Európy?

- Medzinárodné uznanie
- Značka kvality
- Zviditeľnenie menej známych destinácií
- Politická podpora
- Demokratická správa vecí verejných
- Širšie možnosti financovania
- Vytváranie sietí

Otázky

Ďakujem za pozornosť.